

- ۱- اوضاع سیاسی ایران هنگام تأسیس حکومت صفوی چگونه بود؟ هنگام به قدرت رسیدن صفویان، کشور ما حکومت واحد و قدرتمندی نداشت و دچار تفرقه و تجزیه شده بود - حاکمان بخش های مختلف ایران با هم درگیر جنگ بودند - امنیت و آرامش شهرها و روستاها از بین رفته بود .
- ۲- همزمان با حکومت صفویان کدام حکومت های همسایه در فکر گسترش قلمرو خود بودند ؟ امپراتوری عثمانی که با حمله های پیپای به سرزمین های همجوار ، بر قلمرو خود می افزود . سلطان عثمانی خود را خلیفه ی مسلمانان می دانست و به ایران نیز طمع داشت . در شمال شرق ایران (ماورالنهر) ، ازبک ها قدرت گرفته بودند و به مرزهای ایران می تاختند .
- ۳- شیخ صفی که بود ؟ شیخ صفی از صوفیان معروف زمان خود بود که پیروان و هواداران زیادی داشت و خانقاهش در اردبیل مورد توجه مردم و حاکمان مصلی بود .
- ۴- مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی چه کسانی بودند؟ مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی ایل های ترک بودند که به قزلباش شهرت داشتند .
- ۵- شاه اسماعیل صفوی چگونه خود را شاه ایران خواند ؟ اسماعیل صفوی به کمک نیروی نظامی قزلباش ها ، نخست شروانشاهان و آق قویونلوها را شکست داد و پس از تسلط یافتن بر تبریز ، خود را شاه ایران خواند .
- ۶- اقدامات شاه اسماعیل صفوی را بنویسید؟ (- رسمی کردن مذهب شیعه ۲- از میان برداشتن حاکمان مناطق مختلف ۳- شکست ازبک ها در خراسان) ۴- مسلط شدن بر سراسر ایران .
- ۷- چگونه قلمرو حکومت صفوی به حدود قلمرو دوره ساسانیان رسید ؟ در نتیجه موفقیت های سیاسی و نظامی شاه اسماعیل ، حکومت کشور ما یکپارچه و نیرومند شد به طوری که قلمرو آن به حدود قلمرو دور ساسانیان رسید .
- ۸- چرا سلطان عثمانی در زمان شاه اسماعیل به ایران حمله کرد ؟ چون از شکل گیری سلسله قدرتمند و شیعه مذهب صفویه ناخشنود بود .
- ۹- جنگ چالدران را توضیح دهید و علت شکست ایران در این جنگ چه بود؟ در جنگی که میان سپاهیان دو کشور ایران و عثمانی در چالدران (نزدیکی شهر خوی امروزی) رخ داد ، شاه اسماعیل و سرپازانش شجاعت زیادی نشان دادند اما سپاه عثمانی به کمک سلاح های آتشین مانند توپ و تفنگ که سپاه ایران از آنها بی بهره بود پیروز شد .
- ۱۰- پس از شاه اسماعیل چه کسی به حکومت رسید ؟ و چه کرد ؟ پسرش تهماسب به حکومت رسید . او با سرو سامان دادن به اوضاع داخلی و دفع حمله های ازبکان و دولت عثمانی ، موفق شد حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم کند .
- ۱۱- چرا شاه تهماسب پایتخت خود را از تبریز به قزوین انتقال داد ؟ زیرا تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود .
- ۱۲- شاه عباس اول پس از به قدرت رسیدن چه کرد؟ او ازبک ها و عثمانیان را شکست داد و تا پشت مرزهای ایران عقب راند . همچنین پایتخت را از قزوین به اصفهان در مرکز ایران منتقل کرد و برای آبادانی آن بسیار کوشید .
- ۱۳- چه عواملی موجب شد سلسله ی صفوی پس از شاه عباس اول از داشتن پادشاهی لایق و توانمند محروم بماند ؟ (- سیاست کشتن و کور کردن شاهزادگان ۲- بازداشتن آنها از حکومت ولایت ها ۳- آموختن شیوه ی کشور داری .
- ۱۴- چرا پس از شاه عباس اول امور حکومت مختل شد و هرج و مرج کشور را فرا گرفت ؟ در نتیجه ی ضعف و بی لیاقتی شاهان ، مقام های کشوری و لشکری دچار اختلاف و درگیری شدند و از انجام دادن مسئولیت های مهم خود بازماندند .
- ۱۵- چرا شاه سلطان حسین صفوی تسلیم محمود افغان شد ؟ در شرایط نابسامانی کشور ، گروهی از افغان ها در قندهار سر به شورش برداشتند و پس از پیروزی بر حاکم آن ولایت به سوی اصفهان حرکت کردند . سلطان حسین صفوی که نمی توانست با این گروه شورش کوچکی مقابله کند ، پس از چند ماه محاصره ، به ناچار تسلیم شد و به این ترتیب محمود افغان سردسته ی شورشیان بر پایتخت و قسمت هایی از ایران مسلط شد .
- ۱۶- کدام شهرها پایتخت صفویان بودند ؟ تبریز - قزوین - اصفهان .

۱۷- علت تغییر پایتخت صفویان را توضیح دهید ؟ **تغییر پایتخت از شهر تبریز به قزوین** : زیرا تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود - عدم تهدید پایتخت در قزوین از سوی عثمانیها یا (زبکان- مناسب بودن موقعیت جغرافیایی و استراتژیکی شهر قزوین **تغییر پایتخت از قزوین به اصفهان** : اصفهان دارای مرکزیت جغرافیایی در ایران بود همچنین در مسیر راههای بزرگ بازرگانی قدیم قرار داشت - فراهم بودن شرایط اقتصادی (راه) ، سیاسی (مرکزیت) و کشاورزی (آب) .

۱۸- دلایل سیاسی و نظامی ضعف و فروپاشی حکومت صفوی چه بود؟ ضعف و پی لیاقتی شاهان پس از شاه عباس - اختلاف و درگیری بین مقام های کشوری و لشکری - دخالت درباریان سودجو در امور کشور - دور نگه داشتن و عدم تربیت صحیح شاهزادگان - مالیات های سنگین .

۱۹- در رأس حکومت صفوی چه کسانی قرار داشتند (به ترتیب) ؟ شاه - وزیر بزرگ (اعتماد الدوله) - فرماندهان نظامی .

۲۰- وزیر بزرگ چه وظیفه ای داشت ؟ او مسئول امور اداری و مالی کشور بود اما در مقابل شاه قدرت و اختیار چندانی نداشت .

۲۱- فرماندهان نظامی چه مسئولیتی داشتند ؟ علاوه بر فرماندهی سپاه ، معمولاً حاکم ولایت های مهم نیز بودند .

۲۲- شاه عباس اول برای تقویت حکومت مرکزی چه کرد ؟ برای تقویت حکومت مرکزی و جلوگیری از نافرمانی و پی نظامی سران ایل های قزلباش ، حکومت ولایت ها را از آنان گرفت و به افرادی غیر از قزلباش ها سپرد . همچنین در کنار سپاه قزلباش ، سپاه جدیدی از افراد غیر قزلباش تشکیل داد و با کمک گرفتن از اروپاییان ، این سپاه را به تغنگ و توپ مجهز کرد .

۲۳- آثار و نتایج اقدام های اداری و نظامی شاه عباس اول را توضیح دهید ؟ واگذاری حکومت ولایت ها به افرادی غیر از قزلباش ها - در کنار سپاه قزلباش ، سپاه جدیدی از افرادی غیر قزلباش تشکیل داد - مجهز شدن سپاه ایران به توپ و تغنگ به کمک اروپاییان .

۲۴- قرون جدید به چه دورانی گفته می شود ؟ قرن های شانزدهم تا نوزدهم میلادی را در تاریخ اروپا قرون جدید می نامند .

۲۵- قرون جدید چه ویژگی هایی داشت ؟ در این قرن ها ، اوضاع سیاسی و مذهبی اروپا دگرگون شد و در نتیجه ی آن پیشرفت های علمی ، فرهنگی و اقتصادی چشمگیری به وجود آمد که به اختراعات و اکتشافات مهمی انجامید .

۲۶- پیش گامان استعمار در اروپا چه کشورهایی بودند ؟ پرتغال - اسپانیا - انگلستان - فرانسه .

۲۷- در آستانه ی تأسیس سلسله ی صفوی پرتغالی ها چه کردند؟ و چرا شاه اسماعیل نتوانست در مقابل آنها کاری از پیش ببرد؟ پرتغالی ها جزایر و سواحل جنوبی ایران را تصرف کرده و تجارت خلیج فارس و دریای عمان را در اختیار گرفته بودند . شاه اسماعیل صفوی به دلیل نداشتن کشتی جنگی نتوانست در برابر پرتغالی ها کاری از پیش ببرد .

۲۸- شاه عباس اول چگونه توانست پرتغالی ها را از ایران بیرون براند؟ شاه عباس اول از رقابت انگلیسی ها و پرتغالی ها (استفاده کرد و به کمک کشتی های جنگی انگلستان ، پرتغالی ها را از سواحل و جزایر ایران بیرون راند .

۲۹- یکی از علل موثر در برقراری روابط بین صفویان و کشورهای اروپایی چه بود؟ هجوم پیاپی عثمانی ها به ایران و اروپا بود .

۳۰- پادشاهان اروپایی برای کاستن فشار حملات عثمانی ها به خاک اروپا چه کردند؟ در صد آن بودند که روابط خود را با ایران تقویت کنند . علاوه بر این ، در آن زمان اروپاییان شرکت های بزرگ تجاری تأسیس کرده بودند و تمایل زیادی داشتند که روابط تجاری خود را با دیگر کشورها گسترش دهد .

* مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی ایل های بودند که به شهرت داشتند . (ترک - قزلباش)

* پس از جنگ چالدران ، به اشغال عثمانی ها درآمد . (تبریز)

* شاه حکومت صفوی را به اوج قدرت رساند . (شاه عباس اول)

* در رأس حکومت صفوی قرار داشت . (شاه)

* بعد از شاه در حکومت صفوی قرار داشت که به او گفتند . (وزیر بزرگ - اعتماد الدوله)

* تا زمان شاه عباس اول حاکم ولایت های مختلف ایران بودند . (سران ایل های قزلباش)

* اروپاییان با توسعه ی صنعت و توانستند راه های دریایی و سرزمین های جدیدی را کشف کنند .

(کشتی سازی - دریانوردی)